Jaarverslag 2022

Cliëntenraad Leiden/
Duin- en Bollenstreek.

GGZ Rivierduinen

Verbazingwekkende Inhoud

Meer inspraak! 4

Dagbesteding: een reden om je bed uit te komen 5

Movens in beweging 6

VIM weet alles 7

Klimaatplan 8

Vernieuwend bouwen 8

Herdiagnose 9

Cliëntenportaal 9

Moreel Beraad 10

De Nederlandse Zorgautoriteit 10

PatiëntenVertrouwensPersoon 10

Gemeente en GGZ 11

De cliëntenraad in geschreven cijfers 12

Ook ggz Rivierduinen wisselde in 2022 van bestuur.

Beste lezer,

met trots presenteert de cliëntenraad Leiden/Duin- en Bollenstreek (DBL) het verslag van zijn activiteiten in 2022.

Na twee corona-jaren was in 2022 vergaderen en reizen weer vrijwel onbeperkt mogelijk en de cliëntenraad heeft cliënten in bijna alle gemeenten in de wijde regio bezocht (denk aan: Hillegom, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Noordwijk, Oegstgeest, Rijnsburg, Sassenheim, Voorhout, Voorschoten, Warmond, Zoeterwoude).

Er zijn nog andere cliëntenraden binnen Rivierduinen, zoals die in Alphen/Gouda en in Leidschendam/Zoetermeer. Samen met deze regio-raden behartigen we de belangen van alle cliënten van het hele werkgebied van Rivierduinen. We hebben het werk onderling een beetje verdeeld. Onze cliëntenraad houdt zich vooral bezig met de belangen en de rechten van de cliënten die langdurig bij Rivierduinen verblijven. "Herstel Voorzieningen" heet deze tak van de zorg (yep! er ligt een beloning voor een betere naam ☺). De cliënten van de Herstel Voorzieningen (HV) wonen minimaal enkele maanden, tot soms hun hele leven in een van de klinieken op de terreinen van Rivierduinen of in een van de vele grotere en kleinere huizen voor Beschermd Wonen in het werkgebied van Rivierduinen.

Serieuze zaken als het zoeken naar een nieuwe Raad van Bestuur, zuchten over het nieuwe Elektronisch Patiënten Dossier, gedoe met het Zorgprestatiemodel, de voortslepende nieuwe Medezeggenschapsregeling, het vinden van een wulpse toezichthouder en natuurlijk het afwezige Cliëntenportaal vonden hun weg naar de Centrale Cliëntenraad (in de wandeling: Het Kwartet).

De cliëntenraad DBL hield zich in 2022 als vanouds enthousiast bezig met zaken die de cliënten na aan het hart liggen en de agenda vult zich in de praktijk dus met de waan van de dag. Daarom dit jaar wederom veel aandacht voor de nieuwbouw voor de cliënten van het oude Bavo-terrein (die had eigenlijk al in 2018 klaar moeten zijn, maar ja, hoog en laag springen helpt niet) en het wegsmelten van cliënten in hun appartementen. Maar nog meer stond het hele jaar de paniek onder de cliënten centraal, nu men de gevolgen van de overname van de dagbesteding door wmo/gemeente begint te merken. Kunnen ze wel hun vertrouwde begeleider houden? En hun vaste activiteiten? Help! De rol van Movens blijft helaas het hele jaar onduidelijk. Volgens zeggen zijn er zoveel verschillende 'activiteiten-arrangementen' mogelijk, dat er geen zinnige opmerking over te maken valt.

Omdat niet iedereen even handig is in direct contact met mensen, heeft de raad zich in 2022 opgesplitst. Een deel van ons gaat wekelijks op pad om de cliënten in alle hoeken van het werkgebied te bezoeken en een ander deel buigt zich over de dikke pakken papier waar het beleid in verstopt zit. Dat laatste blijkt makkelijker: gewoon zitvlees ontwikkelen. Maar het overkomt de bezoekers-equipe regelmatig dat maar één of twee van de 30 of 40 cliënten thuis aantreffen. Jammer van de reis(tijd), daar moet nog iets op worden gevonden. We hebben inmiddels wel een goed overdacht systeem om de tevredenheid over de woonsituatie uit te vragen. In 2023 vast meer over het resultaat van deze gesplitste aanpak.

De cliëntenraad hoopt dat u onder de indruk bent van onze inspanningen.

Meer Inspraak!

Niemand kan eromheen: de Wet Medezeggenschap Cliënten Zorginstellingen (wmcz2018) is vernieuwd om cliënten MEER inspraak te geven in hun zorg. Veel bestuurders vinden dat maar griezelig. Zij huren juristen in om de rechten van de cliënten zoveel mogelijk te beperken. Veel behandelaren vinden het ook beangstigend: "Cliënten inspraak geven in hun behandeling? Heb ik daar zo lang voor gestudeerd??" En tenslotte vinden ook veel cliënten het maar eng. Met name de cliënten van de Herstel Voorzieningen (HV). Jarenlang is alles voor ze geregeld. Zelden of nooit werd hun mening gevraagd. Hun identiteit was: "cliënt". En nu weten ze oprecht niet meer wat ze zelf eigenlijk vinden. In GGZ kringen heet dat Hospitalisatie (daarbuiten ook wel Stockholmsyndroom). Maar de wet zegt tegen de ggz instelling: “de cliënten hebben recht op inspraak, dus regel het maar! - O, en vergeet ook niet om naar de cliënten terug te koppelen wat je met de resultaten van die inspraak hebt gedaan. Succes ermee!”

De cliëntenraad heeft zich in 2022 vastgebeten in de huiskamergesprekken op de afdelingen als ideale plek voor inspraak in "aangelegenheden die direct van invloed zijn op het dagelijks leven" (wmcz2018 art. 2.1). Op de meeste afdelingen werden al huiskamergesprekken georganiseerd, maar een beetje hap-snap: onregelmatig, vaak zonder een agenda en vooral op een moment dat het niemand goed uitkwam. Anderzijds zagen ook veel cliënten er het belang niet van in. Dat moest dus veranderen. We begonnen met de vraag of de cliëntenraad de verslagen van de huiskamergesprekken kon krijgen. De directie heeft ons hier actief in gesteund en in de loop van 2022 is de wekelijkse stroom van verslagen goed op gang gekomen. Ze geven een leuk inkijkje in de lokale 'keuken' (letterlijk), want voor de cliënten staat voedsel altijd op nummer 1 in het klaagmenu. Enerzijds is er weinig aan te doen: de combinatie van een klein budget en een grote groep eters levert maar zelden culinaire hoogstandjes op. Maar anderzijds helpt het niet echt dat 'voedsel' in Rivierduinen als onderdeel van het zorgaanbod 'binnen kantooruren' wordt gezien. Is de koffie op om 17:01? - Jammer dan! De kraan is geduldig. Wel inzetten op ‘gezond gedrag’, maar een lege fruitmand op zaterdag wordt pas op dinsdag bijgevuld en zelfs op afdelingen met een eigen kok wordt op vrijdag voor het hele weekend gekookt.

Een cliënt komt op ons spreekuur klagen. Hij wil vega eten, maar dat lijkt onmogelijk. Hij is terecht niet tevreden met het antwoord van de afdeling: "dan laat je dat andere toch gewoon staan?" We kunnen hem helpen, want een vriendelijk telefoontje van de cliëntenraad doet soms wonderen. En omdat het leven nu eenmaal flink duurder is geworden, vraagt de cliëntenraad bij de directie aandacht voor de gestegen voedselprijzen, die vooral de mensen die zelf koken hard treffen. Ons wordt verzekerd dat het de volle aandacht heeft – en dat is fijn, want lege aandacht is er al voldoende.

Het is een beetje treurig om te merken dat cliënten ook roepen om de terugkeer van 'het uitje'. Glimmende oogjes als herinneringen worden opgehaald aan een reisje langs de Rijn, een bezoek aan het bloemencorso, of aan het Festival Oude Muziek in Utrecht. Allemaal nog in de vorige eeuw; daarna was de rek er blijkbaar een beetje uit. Algemene klacht: "We doen nooit meer iets".

Dagbesteding: een reden om je bed uit te komen

En dat is een mooi bruggetje naar de dagbesteding, dat al jarenlang een speerpunt van de cliëntenraad is. Zoals bekend verkeren de meeste cliënten voortdurend in een vrij voorlopig psychisch evenwicht, waarbij ze veel steun ontlenen aan zaken die regelmatig, vast en voorspelbaar zijn. Zoals bijvoorbeeld iedere dinsdagmorgen om 11.00u mozaïek leggen bij Martijn, alwaar een dubbele espresso met één zoetje wordt genuttigd, en woensdagmiddag 13.00 schaken in het Kruispunt tegen Frieda, aan de tweede tafel, met de rug naar de boekenkast. Dergelijke dagbestedingsactiviteiten werden in het verleden alleen door Rivierduinen aangeboden: lekker overzichtelijk voor de cliënten. Maar sinds de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (wmo) in 2015 is de gemeente een belangrijke speler op dit veld geworden. En sinds een jaar of twee is het niet langer de behandelaar die de cliënt naar de dagbesteding stuurt, maar iemand van de gemeente die 'aan de keukentafel' een wmo-indicatie afgeeft. De mensen die dit doen zijn geen

specialist in psychiatrische aandoeningen, zij hebben hun eigen voorkeuren en blinde vlekken, en de indicaties bestaan in vele soorten en maten. En aangezien er enorm veel wmo-geld in de dagbesteding rondgaat, zijn er ook enorm veel verschillende aanbieders van dagbesteding bij gekomen. En deze zijn, om het voorzichtig te zeggen, niet allemaal even deskundig. Nu zal het de gemiddelde cliënt worst zijn hoe alles heet of hoe het gefinancierd wordt, als hij maar tegen Frieda kan schaken, maar juist dát staat nu op de tocht. Als de indicatie te 'licht' uitvalt, mag de cliënt niet meer naar de dure Frieda van Rivierduinen, maar moet hij zijn heil zoeken bij de vrijwillige inzet van ome Cor in het buurthuis op de hoek. Maar ook als de indicatie hetzelfde blijft, is het niet zeker dat de cliënt nog bij Frieda terecht kan. Soms heeft de gemeente namelijk een andere aanbieder dan Rivierduinen gecontracteerd en moet de cliënt voortaan dammen, tegen Jannes. Onrust alom.

En in 2022 gooide Rivierduinen zelf nog wat extra olie op het vuur, door te besluiten niet mee te doen met de aanbestedingsronde 'woonbegeleiding' van de gemeente Leiden. Als je niet eens een lot koopt voor een loterij, is het 100% zeker dat je niet gaat winnen. En dus besliste Rivierduinen door niet mee te dingen in feite dat cliënten hun vertrouwde begeleider kwijt zouden raken. Een sterk staaltje van 'zorg'! Het was dus een beetje super zuur dat de cliënten (net als de medezeggenschap) deze terugtrekkende beweging als een voldongen feit uit de krant moesten vernemen. Cliëntenraad boos, want cliënten in paniek, ondernemingsraad ook boos, want de begeleiders zouden mogelijk hun baan kwijt raken. Maar helaas, ook na een aantal 'voorlichtingen-achteraf' door de directie, blijft onduidelijk waarom dit drastische besluit niet vooraf met de OR en de cliëntenraad is besproken. In november krijgen ca. 160 cliënten een brief waarin staat dat ze in het vervolg begeleiding van *Anton Constandse* krijgen. Dat is een zeer grote speler in Den Haag, die nu zijn vleugels uitslaat naar Leiden. Het is geen slechte club en de cliëntenraad van *Constandse* heeft al beloofd om ook in Leiden een lokale cliëntenraad op te zetten. Maar de vragen over de gang van zaken rond de aanbesteding zijn daarmee niet verdwenen.

Movens in beweging

En er is wel meer onduidelijk. Movens, het onderdeel van Rivierduinen dat in onze streken de geïndiceerde dagbesteding, beschermd werk, ontspanning, muziek, sport en creatieve activiteiten voor de cliënten organiseert, heeft al langere tijd plannen om zichzelf opnieuw uit te vinden. Door een veelheid aan factoren heeft Movens namelijk de complexe cliënten de laatste jaren uit het oog verloren. Het aanbod richtte zich vooral op cliënten die zelfstandig naar de locaties van Movens konden komen - en dan ben je toch wat aan de beterende hand. De cliëntenraad vraagt al minstens 20 jaar aandacht voor de verveling in de klinieken, dus dat klinkt ons als muziek in de oren. Alleen: wat betekent deze heroriëntatie voor de meer zelfstandige cliënten die al jarenlang bij Movens een vertrouwde plek voor hun activiteit vinden? Daar doet men bij Movens vaag over, ook bij stevig doorvragen. De plechtig beloofde algemene voorlichtingsbijeenkomst voor alle deelnemers van Movens, die vóór de zomer plaats zou vinden, laat al meer dan een jaar op zich wachten. Maar dat is traditie bij Rivierduinen: de betrokken cliënten zijn de aller-allerlaatste partij die van veranderingen op de hoogte wordt gesteld.

Toevallig komt de cliëntenraad een deel van de plannen op het spoor. Hoewel Movens realistisch genoeg is om te erkennen dat er altijd mensen zullen blijven 'hangen' op een lagere trede, lezen we daarin ook dat de ideale client journey ('t is Engels, dus beter) uitmondt in betaald werk. De trajectbegeleiders uit de Wijk staan al in de startblokken om in de HerstelVoorzieningen op jacht te gaan naar veelbelovende cliënten. Ai! Het Calvinistisch arbeidsethos in een medicinaal jasje. Aangezien beleid rond de dagbesteding zelfs

instemmingsplichtig is (art. 8.1f) vraagt de cliëntenraad al bijna twee jaar om een formele adviesaanvraag over de plannen. Tot het moment van schrijven tevergeefs.

Beste lezer - laat van je horen. Wat denk je? Is dit probleem ernstig genoeg om naar de geschillencommissie te stappen?

VIM weet alles

Uit gesprekken met de achterban komt veel verveling naar voren, maar helaas gebeuren er op de klinieken ook heel vervelende dingen. Dat weten we vooral, omdat incidenten in Rivierduinen heel netjes worden bijgehouden in het 'Veilig Incidenten Melden' systeem (VIM). Eigenlijk alles dat mis ging, of mis had kunnen gaan, of nog mis *kan* gaan, kan worden gemeld, zodat er lering uit getrokken kan worden. Van een gestolen fruitmand tot dodelijke ongelukken. Helemaal waterdicht is het systeem niet, want de een haalt zijn schouders op als er geen appels meer zijn en meldt het niet. Terwijl de ander zijn zorgvuldig uitgebalanceerde dieet in het water ziet vallen en uit frustratie een gat in een deur slaat. Het ligt er dus maar aan wat de melder belangrijk vindt.

Niettemin melden de Herstel Voorzieningen de meeste incidenten van heel Rivierduinen. Een greep: op het Endegeestterrein wordt een medewerker met een mes aangevallen door een cliënt; op het Diamantplein komt een cliënt lelijk ten val na door een medewerker naar buiten te zijn geduwd. Opvallend is het grote aantal medicatiefouten. Misschien omdat de medicatie voor de meeste HV cliënten nooit verandert en dus de aandacht verslapt? Of positiever: misschien worden overal heel veel fouten gemaakt en wordt het alleen door de HV-cliënten opgemerkt, omdat hun medicatie zelden verandert? Niemand weet het- en daarom wordt er nu onderzoek naar gedaan. De directie heeft beloofd het resultaat met ons te delen.
Op het Endegeestterrein is meerdere malen brand gesticht in (leegstaande) gebouwen, in een schuur en in een auto. Bij de oudgedienden komen dan herinneringen boven aan de rampzalige brand in 2013, maar ook voor de versere cliënten is het idee dat het vuur de volgende keer het raam van jouw

slaapkamer kan laten barsten geen rustgevend idee. De cliëntenraad stelt vragen over de beveiliging en het gebruik van de aanwezige camera's. Gelukkig hebben politie en brandweer inmiddels een idee wie er achter de branden zou kunnen zitten en lijkt de rust weergekeerd.

Smeltende ijskappen: Rivierduinen maakt een klimaatplan

Het is een kleine stap van brand naar hitte en droogte - het klimaat dus. Na corona en een aantal zeer hete zomers is het duidelijk dat de gebouwen van Rivierduinen niet makkelijk te ventileren zijn. Een bewoner van de Kanaalstraat in Leiden meet bijna een week lang 48 graden in haar woning onder plat dak. In de klinieken is het niet veel beter, met ontsnappingsbestendige ramen die hoogstens op muggenbreedte open kunnen. Op veel plekken zijn de ventilatoren niet aan te slepen en wordt met de deur open geslapen. Rivierduinen stelt een heus Klimaatplan om het aanwezige te krappe budget voor verbetering zo eerlijk mogelijk te verdelen. De cliëntenraad wordt gevraagd om input en wijst op een aantal zwetende BWs - oeps, vergeten! De projectgroep gaat niet over één nacht ijs en na de nulmeting wordt er nu gewacht op de volgende record-zomer om eerdere metingen te kunnen bevestigen en een plan van aanpak op te stellen, dat door een deskundig bureau zal worden doorgerekend, waarna, rekening houdend met de stikstof crisis, de staat van het pand en de gestegen gasprijzen, zo snel mogelijk een eerste pilot zal worden uitgevoerd. Wordt vervolgd.

Vernieuwende nieuwbouw

Het afgelopen jaar is de nieuwbouw een vast agendapunt geworden in het overleg met de directie: hoe staat het met de diverse projecten in Noordwijk, Rijnsburg, Sassenheim en Oegstgeest? Rivierduinen heeft enkele jaren geleden op stel en sprong enorm veel vastgoed verkocht, soms met de cliënten er nog in. Die moesten dus verhuizen, maar waar naar toe? We mogen ons zeer gelukkig prijzen dat een drietal woningbouwcoöperaties én een projectontwikkelaar zich het lot van onze cliënten heeft aangetrokken. 40 cliënten mogen tijdelijk in een oud bejaardenhuis in Katwijk wonen en nog net vóór de stikstofcrisis zijn allerlei vergunningen geregeld, zodat er nu gebouwd kan worden. De ene na de andere prachtige woning wordt nu in hoog tempo uit de grond gestampt. Over de doelgroep van de verschillende locaties ontvangen we van het behandelteam tegenstrijdige geluiden: de appartementen zijn bedoeld als tussenstop in de reis naar een zelfstandig leven van de cliënt, maar tegelijk kunnen cliënten er ook zééér langdurig blijven wonen. Het ligt voor de hand dat de cliënten voor die laatste keuze zullen gaan. De ruime appartementen, met aparte slaapkamer, zijn uitgerust met alle technische gemakken, 5 meubels naar keuze én een schoonmaakster, dus hier wil niemand ooit meer weg. Meest gehoorde opmerking van nieuwsgierige bezoekers: ik zou hier best zelf willen wonen.

De cliëntenraad is blij dat de nieuwbouw nu eindelijk op stoom komt, maar stoort zich aan de hardnekkige weigering van de directie om voor de verhuizende bewoners een Sociaal Plan op te stellen. Dat is een overzicht van de zaken waar de bewoners op kunnen rekenen als zij verhuizen (wie regelt wat, data van verhuizing, etc. etc.). De wmcz (art. 8.1g) stelt dat Rivierduinen verplicht is om ruim vóór de verhuizing zo'n Sociaal Plan op te stellen (en dat ook met de cliëntenraad te bespreken), maar zoals bekend heeft de organisatie een gruwelijke hekel aan mededelingen vooraf. "Dan vertel je iets dat nog zou kunnen veranderen ..... Huuu! En dan krijg je misschien vragen ..... Huuu! En dan moet je het nog een keer uitleggen ..... Huuu! Nee, hoor, dat gaan we niet doen. Achteraf iets vertellen is vroeg genoeg! We zorgen toch voor alles? Zijn er klachten dan?" ..... Euh..., **ja!**

Herdiagnose: oog voor de cliënt

Ja, er zijn wel degelijk klachten, want dit lijkt natuurlijk in niets op herstelgericht werken. De cliënten van HV zijn voor echt alles van Rivierduinen afhankelijk : voor hun huisvesting en dus ook de (brand)veiligheid, voor voedsel, schone lakens, koffie, vertier, ramen lappen, vermaak, zakgeld - En laten we niet vergeten: voor hun behandeling. Dat klinkt logisch, maar is een heel heet hangijzer. Jarenlang was men ervan overtuigd dat enige verbetering er voor deze mensen niet inzat. Zelf koken? Een baan? Zelfstandig wonen?? Zou je dat wel doen? Is dat niet gevaarlijk? Moet je dat wel willen?? Pas heel recent hebben de behandelaren van de Herstel Voorzieningen vraagtekens gezet bij hun eigen overtuiging. Uit onderzoek in andere ggz instellingen bleek namelijk dat de hoofddiagnose van meer dan een kwart van de langdurige psychiatrische patiënten niet meer klopte. Een op de drie kreeg een behandeling die niet bij hun diagnose paste en meer dan de helft profiteerde niet van nieuwe inzichten en recent onderzoek. Een nogal alarmerende uitkomst en er is geen reden om aan te nemen dat het bij Rivierduinen anders is gesteld. De behandelaren van HV moeten dus aan de bak en zichzelf en hun behandelingen de 21e eeuw inslepen. Ongetwijfeld een flinke uitdaging, maar de cliëntenraad ziet geen reden waarom het Rivierduinen niet zou lukken. Succes, mensen!

Cliëntenportaal

Het hele jaar 2022 hing het *cliëntenportaal* als een sappige wortel voor de neus van de cliënten van Rivierduinen. Door deze digitale 'poort' kan de cliënt toegang krijgen tot zijn eigen Elektronisch Patiënten Dossier (EPD). Bij iedere huisarts bestaat het al heel lang, maar Rivierduinen worstelt al zeker 10 jaar met de invoering.

Ondanks de wettelijke verplichting om deze toegang in 2021 mogelijk te maken, is het ook in 2022 nog niet gelukt om de poort op een kier te zetten. Er is een klankbordgroep, een projectgroep en een stuurgroep ingericht, die af en toe vergeten een vergadering af te zeggen, maar verder gebeurt er niet veel. Er lijkt weinig urgentie te worden gevoeld vanuit de organisatie. Veel behandelaren zien zo'n portaal absoluut niet zitten. Ze zijn zelfs bang dat cliënten enorm in de stress zullen schieten als ze in hun EPD kunnen lezen wat hun behandelaar over hen heeft opgeschreven, en pleiten voor het (tijdelijk) afschermen van delen van het dossier. Anderzijds maakt het taboe op het hebben van een psychiatrische aandoening dat veel cliënten ook helemaal niet *willen* weten wat er over ze opgeschreven wordt. Maar het gros van onze achterban klapt bijna van nieuwsgierigheid en kan niet wachten tot ze eindelijk zelf hun gegevens kunnen inzien.

Moreel Beraad

Binnen de cliëntenraad was de mogelijkheid van terugval en het daarom 'moeten' beschermen van de cliënten hiertegen een punt van discussie. Die liep zo hoog op dat de vraag of cliënten ongecensureerd toegang zouden moeten hebben tot hun hele dossier het onderwerp werd van een Moreel Beraad. De uitkomst: **JA**, de cliënt moet zonder drempels en direct toegang krijgen tot zijn gehele dossier. Het allerbelangrijkste argument hiervoor is de eigen regie van de cliënt. En in het kader van die eigen regie kan je altijd zelf nog besluiten om je kop in het zand te steken: je bent niet *verplicht* om je dossier te lezen! Als een behandelaar sterke redenen heeft om aan te nemen dat de cliënt "de waarheid" niet onder ogen kan zien en een terugval vreest, dan raadt de cliëntenraad aan om pro-actief in actie te komen. Als de behandelaar dan samen met de cliënt het dossier invult, komt de tekst immers niet als een verrassing! De behandelaar kan op zo'n moment duidelijk uitleggen wat zij of hij heeft opgeschreven en waarom. De cliënt kan direct vragen wat al die moeilijke woorden eigenlijk betekenen. En de behandelaar kan voor de zekerheid vragen hoe het verslag 'valt' bij de cliënt. Win-win-win, want de zorgverzekeraar betaalt tegenwoordig gewoon voor deze tijdsinvestering.

De Nederlandse Zorgautoriteit: een ongelijke monnik .....

Voor cliënten het eigen EPD openstellen is één ding, dezelfde vraag van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) blijkt op een heel andere behandeling te mogen rekenen. In juli kwam een oud-lid van de raad in paniek langs met een artikel uit Trouw: Rivierduinen moet sinds 1 juli 2022 informatie aanleveren over het psychisch welzijn van iedere afzonderlijke cliënt. De behandelaar moet over iedere cliënt een vragenlijst invullen over o.a. de ernst van zijn verslaving en mate van seksuele problemen en die doorsturen aan de NZa. We schrikken ervan. Mag dat zomaar? Moet de cliënt hier geen toestemming voor geven? Dit is toch schending van het medisch geheim? Doet Rivierduinen hier zomaar aan mee? Aangezien het de vakantieperiode betreft, schitteren bestuur en directie van afwezigheid en we besluiten eerst maar eens aan de behandelaren te vragen of zij bereid zijn hieraan mee te werken? Immers, als ze dat niet zijn, hoeven we ons hier verder überhaupt niet druk over te maken. Tot onze verbazing willen de behandelaren niet met ons praten en ze verwijzen ons terug naar het bestuur, omdat wij "geen formele gesprekspartner" van hen zijn. Tsja, dat is de NZa ook niet, maar we zijn er inmiddels vrij zeker van dat die niet zo'n ferme afwijzing heeft gekregen.
Als het bestuur bruinverbrand zijn positie weer inneemt, heeft de Privacy Waakhond de NZa allang teruggefloten en wordt 'afwachten' het officiële bestuursstandpunt.

PatiëntenVertrouwensPersoon: oud en vertrouwd

Als het zo slecht gaat met een cliënt dat deze een bed krijgt bij Rivierduinen, dan ligt altijd het risico van Dwang&Drang op de loer, ook als de cliënt vrijwillig is opgenomen. Daarom mogen alle opgenomen cliënten van de Herstel Voorzieningen een beroep doen op de hulp van de Patiënten Vertrouwens Persoon (PVP). Door het personeel-rouleersysteem van de Stichting PVP kwam Jan

Willem van Drunick na een uitstapje van 7 jaar bij de concurrentie weer in de HVs in onze regio werken. Een mooie gelegenheid voor de cliëntenraad om eens te vragen wat er in de tussenliggende jaren bij Rivierduinen veranderd (en hopelijk verbeterd) is. Eigenlijk niet veel. De nieuwe wetten (Wet Verplichte ggz, Wet kwaliteit en klachten in de gezondheidszorg, Wet zorg en dwang) gebruiken andere afkortingen en geven veeeel meer papierwerk dan de oude wetten, maar in essentie is er niet veel veranderd: mensen blijven mensen.

De nieuwe Wvggz maakt het wel makkelijker om dwang 'in de ambulante setting' (lees: bij mensen thuis achter de voordeur) toe te passen; vroeger mocht dwang alleen maar gebeuren in speciaal daarvoor geaccrediteerde klinieken. In de praktijk maken de ambulante cliënten die thuis met dwang te maken krijgen weinig gebruik van de hulp van de PVP en die maakt zich daar ongerust over. Dit onderwerp kwam ook naar voren in het jaarlijkse gesprek van de cliëntenraad met de Inspectie. De cliëntenraad wijst erop dat de ambulante cliënt veel langduriger afhankelijk is van een team (in HV of de Wijk) dan iemand die Acuut wordt opgenomen op een gesloten afdeling. De opgenomen cliënt wordt na een paar weken weer ontslagen uit de kliniek, maar 'thuis' zit de cliënt soms jaren bij hetzelfde (wijk)team. Dat maakt de drempel om te klagen over dat team voor de cliënt natuurlijk veel hoger.

Gemeente en GGZ

Omdat de relatie met de gemeente (wmo) steeds inniger wordt, probeert de cliëntenraad contact te leggen met de verschillende gemeenteraden in het werkgebied. Hoe werkt dat eigenlijk in zo'n gemeente? Hoeveel invloed heeft een gemeenteraad? Maakt het voor onze cliënten uit op welke partij je stemt? Wie bepaalt bij welke loketten een cliënt met een hulpvraag moet aankloppen? Komt de ggz ooit ter sprake in een raadsvergadering? Aangezien vrijwel iedereen die de landelijke kieswijzer invult bij de Christen Unie uitkomt, verbaasde het ons eigenlijk niet dat een raadslid van die partij ook in ons geïnteresseerd was en een vergadering wilde bijwonen. We hebben nu leuk contact met het Katwijkse mannenbolwerk. Ons is een fantastische quote bijgebleven: "Het beleid is niet geslaagd als er geld overblijft, maar als mensen goed geholpen worden." Geen wonder dat iedereen bij de CU uitkomt.

Wat speelt er zoal in die gemeente? Katwijk staat in de wijde omgeving bekend vanwege het vele middelengebruik. De raad heeft al uitgevogeld waardoor dat komt: er is in Katwijk veel werkgelegenheid voor jongeren en zij worden van huis uit ook gestimuleerd om te gaan werken (helaas zij ze daardoor ook vrij laag opgeleid). Ze hebben plotseling veel geld te spenderen. En waar geef je dat aan uit als je nog bij moeders thuis woont? Drank en drugs. Opeens verbaast het ons niet meer dat de wachtlijsten voor 'Rivierduinen-Jong' in Katwijk zo bizar lang zijn (48 weken - zo'n kind is dan al volwassen!). We begrijpen nu ook dat de buurt rond 'Huize Salem' niet direct stond te springen toen bekend werd dat cliënten van Rivierduinen uit Noordwijk daar gehuisvest zouden worden. "Nog meer drugcriminelen, alsof we er zelf al niet genoeg hebben!" Het doet ons stigma oprecht goed als mensen opgelucht ademhalen als blijkt dat er 'alleen maar' psychiatrische cliënten komen wonen. De verhouding met de buurt is nu ook optimaal!

[Disclaimer: we worden niet betaald om zo enthousiast over Katwijk of de CU te zijn.]

De cliëntenraad in geschreven cijfers

Van dertien naar een dozijn

❄ De cliëntenraad DBL heeft in 2022 helaas afscheid moeten nemen van drie leden: één ging werken bij de plantsoenendienst, een ander begon aan een studie psychologie en de derde is begeleider geworden in het respijthuis van Stichting Lumen. Gelukkig hebben we er twee verse fanatiekelingen voor teruggekregen en sloot de raad het jaar 2022 af met 12 leden (en twee aspirant leden op de reservebank).

❄ In 2022 heeft de cliëntenraad DBL met twee leden deelgenomen aan Het Kwartet (dwz de Rivierduinen-brede cliëntenraad).

❄ De bewonerscommissie van het Bavo-terrein heeft zich vanwege de verhuizing moeten opsplitsen. Er zijn vier leden in Stuifduin achtergebleven, de overige drie leden zijn naar Salem vertrokken en hebben daar een nieuwe bewonerscommissie gevormd. Op 31 december 2022 was de commissie in Katwijk weer aangegroeid tot 6 leden.

❄ In 2022 is de raad op excellente wijze ondersteund, uitgedaagd, geprikkeld én getroost door coach/ondersteuner Michèle Stokla.

Vergaderingen

In het verslagjaar heeft de cliëntenraad 47 keer vergaderd, waarvan 10 keer in overleg met de directie van de Zorgfunctie Herstel Voorzieningen. Bij de overlegvergaderingen haakte een afvaardiging van de cliëntenraad Alphen/Gouda aan.
De vergaderingen hebben zowel live als hybride via zoom plaatsgevonden.
Zaken die ook cliënten buiten onze regio aangaan, zijn bij Het Kwartet op de agenda gezet.

Agendapunten in 2022

Een greep uit de punten die met de directie zijn besproken. In een enkel geval hebben deze tot een ongevraagd advies geleid.

- Verhuizing cliënten en dagbesteding van Noordwijk naar Huize Salem in Katwijk aan zee
- (Toekomstige) nieuwbouw in Sassenheim, Rijnsburg en Oegstgeest
- Inspraak en huiskamergesprekken: ondersteuning bewonerscommissies
- Wachttijdverzachting
- Herinrichting van het stiltecentrum in Rijnveste
- Branden op het Endegeestterrein
- Verhinderen van sluiting Poolster in Katwijk
- Cliëntenportaal en EPD: inzage in dossiers; privacy
- Bijwerkingen van medicatie bespreken
- Veranderende dagbesteding en gevolgen voor cliënten
- Afbouw en nazorg na opname
- Medezeggenschapsregeling
- BOR en TOR - komt er nu wel of niet vervanging?
- Nza en HONOS vragenlijsten: vraag de cliënten om toestemming

De verhuismanager stond vaak op de agenda

Contact met de Achterban

❄ Om contact met de achterban te vergemakkelijken heeft de cliëntenraad een voicemail bericht op de telefoon geïnstalleerd. Niet geheel verrassend vraagt het bericht om duidelijk naam en telefoonnummer in te spreken, zodat we terug kunnen bellen. Wel verrassend: we hebben een echte actrice de tekst voor ons in laten spreken. Een aanrader: probeer het eens! 06 1306 8144

❄ De raad heeft een promo-kraampje bemenst bij: de Herstelmarkt / Banenmarkt / Movens Rocks. De ggz-quizz wordt zeer goed ontvangen (hoewel het aantal goede antwoorden achterblijft bij de verwachtingen)

❄ Omdat de vernieuwde website van Rivierduinen in 2022 nog niet klaar was, hebben de cliëntenraden besloten om de eigen website nog even aan te houden. Deze site (www.clientenraden-rivierduinen.nl) wordt steeds beter gevonden, vooral dank zij de enorme lijst ggz-afkortingen.

❄ Helaas heeft een communicatie expert ons geadviseerd om heel letterlijk 'meer zichtbaar' te zijn. In het selfie tijdperk is het zelfs 'niet normaal' om je gezicht niet te laten zien. - Abnormaal? Dat willen we zeker niet zijn! Daarom gaan we opvallende badges dragen en daarom ook hier nog even, met dank aan de achterban, wie we niet zijn.

Nevenactiviteiten

In 2022 melden leden van de cliëntenraad DBL de volgende nevenactiviteiten: Beauty and Brains Festival / Samen tegen Eenzaamheid in Oegstgeest / Adviesraad Sociaal Domein / Eén tegen Eenzaamheid Noordwijk / Stichting Lumen Holland-Rijnland / Boekenwebwinkel / Buddy / Suïcide preventie / Stichting Münchhausen / Schaken voor cliënten / Theater SMIT / e-panel Lumen / Onderwijs aan Hogeschool Leiden / Inloop de Poolster in Katwijk / Transfertafels Wachttijden / Mobi drukkerij / Doppenactie voor therapiehonden / Archivering cliëntenraad / Stemmenhoorders café Buzz /

Cursussen en (voorlichtings)bijeenkomsten

O.a. van LOC / NCZ / Mind / VWS / LUMC / De nieuwe ggz / gemeente Leiden
Sinds 1 januari 2021 kunnen mensen die hun leven lang intensieve ggz-zorg nodig hebben, ook toegang krijgen tot de Wet langdurige zorg (Wlz). Veel meer cliënten van HV dan verwacht hebben hier gebruik van gemaakt. Daarom heeft de cliëntenraad zich het afgelopen jaar verdiept zich in de Wlz en op aanraden van onze interne deskundige daar een webinar van NCZ over gevolgd.
Om zich te bekwamen in gesprekstechnieken heeft de cliëntenraad een training gevolgd gegeven door een medewerker van Lumen.

Jaarrekening

Door een veelheid aan oorzaken heeft de cliëntenraad voor 2022 geen gespecificeerde begroting kunnen indienen. Als we de begroting én de realisatie van 2021 als uitgangspunt nemen, is de cliëntenraad wederom ruim binnen budget gebleven.
De cliëntenraad heeft spaarzaam gebruik gemaakt van de eigen pinpas, o.a. om grondstoffen voor promotiemateriaal en een paar bossen beterschapsbloemen te kopen.
Helaas kan het plan om te participeren in deskundigheidsbevorderend onderzoek bij therapie met hulpdieren (lees: koeienknuffelen) vanwege de gestegen prijzen ook in 2023 geen doorgang vinden.